

WÓYCICKI Z. 1913b. Roślinność Ojcowa. – Obrazy roślinności Królestwa Polskiego 6: 1–26 + tab. X.
ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.). 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

ZBIGNIEW SZELAĞ, *Instytut Biologii, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków, Polska; e-mail: aszszelag@wp.pl*

Wpłynęło: 22.03.2020 r.; przyjęto do druku: 30.09.2020 r.

DOI: <https://doi.org/10.35535/ffgp-2020-0047>

Oenothera flaemingina (Onagraceae) – nowy gatunek we florze Krakowa

W Polsce występuje obecnie ponad 30 gatunków wiesiołków (*Oenothera*) (ROSTAŃSKI & TOKARSKA-GUZIŁ 1998; ROSTAŃSKI i in. 2010) o zróżnicowanym zasięgu i częstości występowania. Jednym z nich jest *Oenothera flaemingina* Hudziok, wiesiołek flemingski, który należy do grupy gatunków rzadziej odnotowywanych w naszym kraju. *Oenothera flaemingina* został opisany przez Hudzioka z terenu Niemiec (HUDZIOK 1968), jednakże jego pochodzenie nie zostało dotychczas ostatecznie wyjaśnione. Jest to gatunek mieszańcowy, powstały najprawdopodobniej na skutek skrzyżowania się *O. rubricaulis* i *O. jueterboensis* (ROSTAŃSKI i in. 2010). Jednakże pod względem morfologicznym *O. flaemingina* jest najbardziej zbliżony do *O. acutifolia* Rostański (ROSTAŃSKI & WITOSŁAWSKI 2003), co sprawia, że często jest on nieprawidłowo oznaczany. Głównymi cechami wyróżniającymi *O. flaemingina* są: ciemnoczerwona łodyga i oś kwiatostanu, ciemnozielone liście oraz cienkie koniuszki działek (HUDZIOK 1968; ROSTAŃSKI & WITOSŁAWSKI 1998).

Oenothera flaemingina, podobnie jak pozostałe gatunki wiesiołków, występuje najczęściej w siedliskach zaburzonych, głównie na podłożu piaszczystym, często na terenach uprzemysłowionych tj. w pobliżu torów kolejowych, dróg oraz na nieużytkach (ROSTAŃSKI & WITOSŁAWSKI 2003). W Europie gatunek ten został dotychczas zaobserwowany i potwierdzony tylko na terenie Niemiec oraz Polski (ROSTAŃSKI i in. 2010). Pierwsze stanowiska w naszym kraju odnotowali w swojej pracy ROSTAŃSKI & WITOSŁAWSKI (1998). Większość ze znanych dotychczas stanowisk *Oenothera flaemingina* zlokalizowana jest na terenach przemysłowych województwa łódzkiego, małopolskiego, śląskiego i świętokrzyskiego. Poza tym obserwowany był również na pojedynczych stanowiskach w województwie podlaskim i pomorskim (ROSTAŃSKI & WITOSŁAWSKI 1998; ZAJĄC & ZAJĄC 2001). Ze względu na rosnącą liczbę notowań przypuszcza się, że gatunek ten może w najbliższym czasie rozprzestrzeniać się na kolejne obszary Polski (ROSTAŃSKI & WITOSŁAWSKI 2003).

Opisywane nowe stanowisko *Oenothera flaemingina* zostało odnalezione w sierpniu 2019 r. w Krakowie, w pobliżu Alei gen. T. Bora-Komorowskiego, na terenie nieużytku (50°05'08,5"N, 19°58'50,2"E). Stosując metodę kartogramu ATPOL ustalono, że stanowisko

to znajduje się w jednostce **EF60** (ZAJĄC 1978). W dostępnej literaturze (por. powyżej) nie odnaleziono informacji na temat występowania *O. flaemingina* na terenie miasta Kraków. Dotychczas we florze Krakowa, odnotowano jedynie *O. glazioviana*, *O. biennis*, *O. rubri-caulis* oraz *O. paradoxa* (ROSTAŃSKI & TOKARSKA-GUZIŁ 1998; ZAJĄC & ZAJĄC 2001; DUBIEL i in. 2011).

Na odnalezionym stanowisku rosło około pięciu kwitnących osobników *Oenothera flaemingina*, co wskazuje najprawdopodobniej na jego przypadkowe zawleczenie. Ewentualne rozprzestrzenianie się tego gatunku na terenie Krakowa wymaga dalszych badań.

Okazy zielnikowe (*leg.* i *det.* M. Woźniak-Chodacka) zostaną zdeponowane w Zielniku Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie (KRAM).

Podziękowania. Praca została sfinansowana ze środków subwencyjnych MNiSW przyznanych dla Instytutu Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk.

Summary. *Oenothera flaemingina* (Onagraceae) – a new species in the flora of Kraków. In August 2019 the first locality of *Oenothera flaemingina* was discovered in Kraków (GPS coordinates 50°05'08.5"N, 19°58'50.2"E; ATPOL cartogram unit: EF60). It was found growing in wasteland near Bora-Komorowskiego Street.

LITERATURA

- DUBIEL E., NOBIS A. & NOBIS M. 2011. Flora roślin naczyniowych i zbiorowiska roślinne Zakrzówka (Kraków). – *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* **18**(1): 47–81.
- HUDZIOK G. 1968. Die *Oenothera*-Arten der Südlichen Mittelmark und des angrenzenden Flämings. – *Verhandlungen des Botanischen Vereins der Provinz Brandenburg* **105**: 73–107.
- ROSTAŃSKI K. & TOKARSKA-GUZIŁ B. 1998. Distribution of the American epecophytes of *Oenothera* L. in Poland. – *Phytocoenosis, (N.S.). Supplementum Cartographiae Geobotanice* **10**: 117–130.
- ROSTAŃSKI K. & WITOSŁAWSKI P. 1998. *Oenothera flaemingina* Hudziok – nowy gatunek flory Polski. – W: J. MIĄDLIKOWSKA (red.), *Materiały 51 Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego*, s. 418. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Gdańsk.
- ROSTAŃSKI K. & WITOSŁAWSKI P. 2003. *Oenothera flaemingina* Hudziok – rzadki gatunek flory Polski. – *Acta Biologica Silesiana* **37**(54): 9–15.
- ROSTAŃSKI K., ROSTAŃSKI A., GEROLD-ŚMIETAŃSKA I. & WĄSOWICZ P. 2010. Wiesiołki (*Oenothera*) występujące w Europie. s. 157. Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, Katowice – Kraków.
- ZAJĄC A. 1978. Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce”. – *Wiadomości Botaniczne* **22**(3): 145–155.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.). 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. s. xii + 714. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- MAGDALENA CICH, ELŻBIETA CIEŚLAK i MONIKA WOŹNIAK-CHODACKA, *Zakład Roślin Naczyniowych, Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków, Polska; e-mail: m.cich@botany.pl, e.cieslak@botany.pl, m.chodacka@botany.pl*

Wpłynęło: 30.10.2020 r.; przyjęto do druku: 30.12.2020 r.

DOI: <https://doi.org/10.35535/ffgp-2020-0046>